

Vlaams
Parlement

stuk **1717** (2011-2012) – Nr. 1
ingediend op 25 juli 2012 (2011-2012)

Gedachtewisseling

over ‘Onderwijsspiegel 2012.
Jaarlijks rapport van de onderwijsinspectie’

Verslag

namens de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen
uitgebracht door mevrouw Kathleen Helsen

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Boudewijn Bouckaert.

Vaste leden:

de heer Jos De Meyer, de dames Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Sabine Poleyn;
de heer Wim Van Dijck, mevrouw Gerda Van Steenberge, de heer Wim Wienen;
de dames Irina De Knop, Marleen Vanderpoorten;
de dames Kathleen Deckx, Fatma Pehlivan;
de dames Vera Celis, Goedele Vermeiren;
de heer Boudewijn Bouckaert;
mevrouw Elisabeth Meuleman.

Plaatsvervangers:

de heren Paul Delva, Jan Durnez, de dames Cindy Franssen, Katrien Schryvers;
de heren Frank Creyelman, Chris Janssens, mevrouw Katleen Martens;
de dames Ann Brusseel, Fientje Moerman;
mevrouw Yamila Idrissi, de heer Chokri Mahassine;
de heren Willy Segers, Kris Van Dijck;
de heer Jurgen Verstrepen;
mevrouw Mieke Vogels.

INHOUD

1. Toelichting door de heer Lieven Viaene, inspecteur-generaal van de onderwijsinspectie	4
1.1. Inleiding	4
1.2. Doorlichtingen	4
1.3. Onderzoeken in de kijker	6
1.4. Andere opdrachten	6
1.5. Rode draad en aanbevelingen	7
2. Vragen en opmerkingen van de leden	7
2.1. Tussenkoms van de heer Jos De Meyer	7
2.2. Tussenkoms van mevrouw Kathleen Helsen	8
2.3. Tussenkoms van mevrouw Elisabeth Meuleman	8
2.4. Tussenkoms van mevrouw Vera Celis	9
2.5. Tussenkoms van mevrouw Goedele Vermeiren	9
2.6. Tussenkoms van mevrouw Irina De Knop	10
2.7. Tussenkoms van mevrouw Kathleen Deckx	10
2.8. Tussenkoms van de heer Paul Delva	10
2.9. Tussenkoms van de heer Boudewijn Bouckaert	10
2.10. Tussenkoms van mevrouw Khadija Zamouri	11
3. Antwoorden van de heer Lieven Viaene	11
4. Antwoorden van de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel	12
Gebruikte afkortingen	14

De Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen besprak op 16 mei 2012 ‘Onderwijsspiegel 2012. Jaarlijks Rapport van de onderwijsinspectie’.

1. Toelichting door de heer Lieven Viaene, inspecteur-generaal van de onderwijsinspectie

1.1. Inleiding

Volgens de heer *Lieven Viaene* heeft de onderwijsinspectie de opdracht de onderwijskwaliteit te bewaken. In het voorliggende rapport worden de resultaten behandeld van het schooljaar 2010-2011.

De opdracht van de inspectie heeft niet dezelfde finaliteit als de peilingproeven. De inspectie kijkt naar individuele scholen in een individuele context met een individuele input. De opdracht van de inspectie is ook verschillend van die van PISA van de OESO.

Het kwaliteitsperspectief van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs kent vier belangrijke spelers. De eerste speler is de Vlaamse Regering, die de onderwijsreglementering heeft vastgelegd. Daarin zijn de eindtermen en ontwikkelingsdoelen opgenomen waaraan het onderwijs gaat worden getoetst. Ook het CIPO-kader, dat het referentiekader is om naar kwaliteit te kijken, is opgenomen. De pedagogische begeleidingsdienst heeft eveneens een specifieke opdracht die verschillend is van de opdracht van de inspectie.

De opdracht van de inspectie is controleren, onderzoeken en adviseren. Controleren of de regelgeving wordt gevolgd. Onderzoeken in de instelling of het beleidsvoerend vermogen aanwezig is. Adviseren aan de Vlaamse Regering wat de verdere erkenning van een instelling betreft. De onderwijsinstelling is de eerste verantwoordelijke voor haar kwaliteit.

De Onderwijsspiegel is dit jaar anders opgebouwd. Men rapporteert over de kernopdracht, dit is het doorlichten van scholen. De doorlichting is het eerste en belangrijkste deel van het rapport. Het tweede deel gaat over de onderzoeken in de kijker. Jaarlijks wordt er door een groep van inspecteurs wisselend een aantal onderzoeken uitgevoerd. Dit kan in opdracht zijn van de minister, maar het kunnen ook regulier terugkomende onderzoeken zijn. Het laatste deel gaat over adviesopdrachten voor specifieke kwaliteitsbewaking.

1.2. Doorlichtingen

Wat gaat de onderwijsinspectie na bij een doorlichting? Ze gaat na of de minimumdoelen die in de reglementering zijn opgenomen zijn gerealiseerd. Ze gaat ook na of de school haar kwaliteitszorg op orde heeft en de juiste initiatieven neemt. Sinds 2009 kijkt de inspectie gedifferentieerd naar scholen. Men gebruikt daarvoor het CIPO-kader. Men gaat echter in elke school een focus leggen, die schoolafhankelijk is.

Het resultaat van een doorlichting kan drie verschillende vormen aannemen. Een gunstig advies zonder beperkingen, een gunstig advies beperkt in de tijd of een ongunstig advies. In dit laatste geval geeft de inspectie aan de regering het advies om de erkenning in te trekken.

De adviezen in 2010-2011 waren voor 65% van de gevallen gunstig (advies 1). In een derde van de gevallen was het advies gunstig, maar beperkt in de tijd (advies 2). Dan vertrouwt men er op dat de school het verbetertraject alleen kan realiseren. Voor 1% van de scholen werd er een ongunstig advies gegeven (advies 3). Dit betekent voor de school ofwel een voorstel om de erkenning in te trekken, ofwel onder verplichte begeleiding een verbetertraject op te zetten.

In een aantal van de 65% gunstige adviezen zijn er deliberaties geweest, namelijk in 107 scholen. Het gaat om scholen waar er in onderdelen van het verslag onvoldoendes waren, maar waar men uit het beleidsvoerend vermogen van de scholen kon afleiden dat de school dit zelf zal rechtzetten.

Bij de evolutie van de adviezen sinds 2009 ziet men een grote toename van de adviezen 1 en in verhouding een afname van de adviezen 2. Door de gedifferentieerde doorlichting is er meer aandacht voor het beleidsvoerend vermogen van de scholen. De adviezen 3 stijgen, maar slechts in beperkte mate.

Wat heeft er in de focus gestaan in basisonderwijs en wat is het oordeel van de inspectie? Globaal in het hele onderwijs zijn er zes redenen waarom men een ‘voldoet niet’ geeft. Dikwijls zijn de onderwijsdoelen te weinig het uitgangspunt van de onderwijspraktijk. Een tweede reden is dat de continuïteit en de coherentie over de leerjaren heen soms ontbreekt. Zijn de leerlijnen duidelijk? Een derde punt is dat niet alle aspecten van de leerplannen aan bod komen. De leerplannen hebben verschillende beheersingsniveaus en beschrijven die ook. Vaak geeft men in de scholen wel de leerplaninhouden, maar niet de verschillende beheersingsniveaus. Een vierde punt is dat de noodzakelijke materiële uitrusting niet aanwezig is of niet voldoet. Een vijfde punt, dat grondiger werd onderzocht, is dat er geen betrouwbare evaluatie is van de leerlingen. Een zesde en laatste reden is dat de beginsituatie en de doelen te weinig op elkaar zijn afgesteld.

De inspectie is heel positief voor de centra voor basiseducatie die voor 100% gunstig werden geadviseerd. Ook over humane wetenschappen in aso is de inspectie positief. Men ziet dat de onderzoekscompetenties er zeer succesvol worden aangeboden. Wetenschappen in de tweede en derde graad krijgt ook een positief rapport.

In het basisonderwijs zijn muzische vorming, lichamelijke opvoeding en wereldoriëntatie punten om op te volgen. De medische onderzoeken die op scholen plaatsvinden, zijn onder het kwaliteitsniveau dat verwacht wordt en geven dan ook dikwijls aanleiding tot een ongunstig advies. Bepaalde beroepsopleidingen zijn onvoldoende kwaliteitsvol.

Naast de inhoud en output, worden ook de processen gecontroleerd. De kwaliteit van de processen wordt gecontroleerd door de kwaliteitswijzer. Zijn de processen doelgericht? Is er ondersteuning, zijn ze doeltreffend en is er ontwikkeling? Het Rekenhof dat een audit van de inspectie uitvoerde, stelde zich de vraag hoe het komt dat bepaalde procesvariabelen frequenter worden onderzocht. De top drie van de procesvariabelen die onderzocht werden zijn evaluatiepraktijk, leer- en loopbaanbegeleiding en deskundigheidsbevordering. Dit zijn drie cruciale elementen waar kwaliteit rond draait.

De evaluatiepraktijk is in Vlaanderen zeer belangrijk omdat er zijn geen centrale toetsen of normen zijn om de kwaliteit aan af te meten. Leer- en loopbaanbegeleiding staan al een aantal jaren in de aandacht van het onderwijsbeleid. Het maximaal kansen geven aan alle leerlingen en deskundigheidsbevordering promoten, veronderstelt een professionalisering van de leerkrachten.

De evaluatiepraktijk werd grondig onderzocht en werd 239 maal in de focus gezet. Heel wat scholen zijn in ontwikkeling. In de kwaliteitswijzer beschikken ze nog niet over voldoende activiteiten in de vier fases. Heel vaak ontbreekt een visie op evaluatie en deliberatiecriteria. Er is wel duidelijkheid over wat er organisatorisch is afgesproken. Evaluatie gebeurt op automatische piloot. De inspectie vraagt er een bewustere aansturing van. Gaat men in een evaluatie voldoende na of dat wat moet worden aangeboden ook voldoende wordt getoetst? Gaat men de beheersingsniveaus na?

In het basisonderwijs wordt aangekaart dat de normen voor het toekennen van het getuigschrift transparanter moeten zijn. Voor het secundair onderwijs wordt herhaald dat het motiveren van het B- en C-attest beter kan en moet.

Een tweede verdiepend artikel gaat over kansenbevordering als opdracht van een CLB. De conclusie is daar dat de samenwerking tussen scholen en CLB's kan worden geoptimaliseerd, waardoor ook het rendement zal stijgen.

Investeren in doelgerichtheid zou ook een meerwaarde kunnen genereren wanneer deze is ingebed in structuren.

1.3.   *Onderzoeken in de kijker*

Over vijf onderzoeken wordt informatie in het rapport opgenomen. De GOK-controles werden voor de derde maal uitgevoerd in het secundair onderwijs en voor een eerste maal in het buitengewoon onderwijs. De resultaten zijn positief in het buitengewoon onderwijs. Alle scholen voor buitengewoon basisonderwijs hebben een gunstig advies gekregen. In het buitengewoon secundair onderwijs was het ook positief. Waarschijnlijk komt dit omdat de expertise en het werken met doelgroepleerlingen in het buitengewoon onderwijs aanwezig is en men dus makkelijker kan realiseren wat in een GOK-cyclus wordt gevraagd. In het secundair onderwijs merkt men een positieve evolutie. De beginsituatie wordt meer dan vroeger in kaart gebracht. Het kan echter nog beter. De zelfevaluatie van scholen kan nog worden geoptimaliseerd. De effectmeting kan nog vooruitgaan en de inbedding in de schoolwerking kan sterker. Aan het beleid wordt het signaal gegeven dat de situatie voor scholen complexer is geworden. Er is de ongelijke instroom, waardoor het evenwicht tussen de kwaliteitsbewaking en het effectieve GOK-beleid moeilijk te realiseren is.

Een tweede onderzoek ging over de vakoverschrijdende eindtermen in het secundair onderwijs. Deze zijn vrij recent ingevoerd. De inspectie heeft de onderzoeken daar op een verkennende wijze uitgevoerd. Er is een vraag naar ondersteuning om de vakoverschrijdende eindtermen te integreren.

Een derde onderzoek is het talenbeleid. Dit onderzoek werd in 2010-2011 verder gezet. De resultaten zijn gelijkaardig met het vorige onderzoek. 60% van de scholen voert een talenbeleid met daarin een grote differentiatie. Er zijn positieve signalen rond het in kaart brengen van de talige beginsituatie van leerlingen. 90% van de scholen maken een screening. Ook evaluatie en betrokkenheid nemen toe. Enige voorzichtigheid is aangewezen omdat het onderzoek op beperkte gegevens gebaseerd is. Het talenbeleid in de centrumscholen kan echter beter.

Een vierde onderzoek greep plaats in de gemeenschapsinstellingen. De vaststellingen zijn geruststellend. Het onderwijs voldoet er aan de decretale bepalingen. Men werkt in die instellingen in een moeilijke context met een vlug wisselende instroom. Jongeren verwerven er toch zo veel mogelijk kennis en vaardigheden.

Het vijfde onderzoek gaat over de topsportscholen. Er is geen verschil met andere scholen, wat de schoolse vorming betreft. Als er een tekort is in een topsportschool, dan is er geen oorzakelijk verband met de topsportspecifieke context.

1.4.   *Andere opdrachten*

Het derde deel bevat een twintigtal adviezen die alle verband hebben met onderwijskwaliteit.

De controle van de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne leidt tot minder goede resultaten dan de algemene onderzoeken. 55% van de scholen krijgt een gunstig advies zonder

bepkeringen. Dit heeft te maken met het verouderde gebouwenpatrimonium. Het signaal dat men geeft, is dat het beleid rond veiligheid, welzijn en hygiëne ook vaak tekortschiet. Een goed beleid kan het tekort aan middelen voor een deel compenseren.

De onderwijsinspectie brengt ook advies uit over de leerplannen. Doordat er geen specifieke eindtermen zijn voor tso en bso, met uitzondering voor tso Topsport, krijgt men op het veld een gedifferentieerde manier waarop de leerplannen worden ingevuld. Dit is afhankelijk van de onderwijsverstrekker. Als er een beroepsprofiel is dan is er een houvast om de leerplannen uit te schrijven. Als dit er niet is, dan is het risico zeer groot dat de leerplannen ver uit elkaar liggen. De inspectie wil het signaal geven dat dezelfde vlag dezelfde lading niet meer dekt.

Verder adviseerde de onderwijsinspectie ook over de behandeling van de dossiers voor in het aanmerking nemen van nuttige ervaring voor nieuwe leerkrachten, over gecombineerd onderwijs, over opleidingen op maat in de centra voor basiseducatie en over de werking van de CABO.

1.5. Rode draad en aanbevelingen

Er is een rode draad in het rapport. Werken rond kwaliteit is een genuanceerd verhaal. Elke school is specifiek en krijgt een specifiek onderzoek, afhankelijk van de context van de input. Processen kunnen vaak verduidelijken hoe de output gerealiseerd wordt.

Een tweede rode draad is dat scholen, centra en academies heel sterk zijn in het opzetten van acties, maar dat ze het moeilijk hebben met het gericht bepalen van doelen en het meten van effecten. Daar zijn nog stappen te zetten.

Er worden drie aanbevelingen meegegeven. Voor de kwaliteitsbewaking is evaluatiepraktijk belangrijk.

Ten tweede kan de expertise op het vlak van doelgericht werken en de ondersteuning om zelf effecten te monitoren, aanzienlijk worden versterkt.

Als derde aanbeveling geldt dat alle opleidingen heldere onderwijsdoelen moeten hebben zodat het voor ouders en leerlingen duidelijk is welke vlag, welke lading dekt en wat ze mogen verwachten.

Onderwijsspiegel wil een spiegel zijn voor scholen, academies en centra, voor de overheid, maar ook voor de inspectie. Het is vaak confronterend. De heer Viaene drukt de hoop uit dat dit rapport bijdraagt aan de kwaliteitsverbetering van het Vlaamse onderwijs.

2. Vragen en opmerkingen van de leden

2.1. Tussenkoms van de heer Jos De Meyer

De heer Jos De Meyer citeert uit Onderwijsspiegel over het punt woonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Van de dossiers van het schooljaar 2010-2011 werd 54% gunstig geëvalueerd, 45% van de instellingen kreeg een beperkt gunstig advies en 3 een ongunstig. Deze cijfers zijn minder gunstig dan de algemene cijfers van de doorlichting. Daar kreeg 65% van de instellingen een gunstig advies. Worden er specifieke maatregelen genomen of overwogen? Geldt het systeem van opvolging ook voor dit punt? Moeten de minpunten weggewerkt zijn tegen een volgende opvolgingsdoorlichting? Gelden dezelfde termijnen? Worden er op korte termijn specifieke maatregelen vereist als er een acuut veiligheidsprobleem is? Hoe worden de scholen daarbij geholpen?

In alle onderwijsniveaus is het omgaan met gevaarlijke producten het belangrijkste probleem. Bestaan hiervoor controlelijsten? Ook al is dit een federale materie, gelet op de specifieke doelgroep zou de administratie Onderwijs hier toch behulpzaam kunnen zijn.

2.2. Tussenkost van mevrouw Kathleen Helsen

Mevrouw *Kathleen Helsen* schrikt ervan dat slechts 65% van de scholen een gunstig advies krijgt. De cijfers van CLB's, dbso en buso tonen aan dat zij er slechts in beperkte mate in slagen om een gunstig advies te krijgen. Is daar een verklaring voor? Bij muzische vorming wordt er een beperkte verklaring gegeven voor de minder gunstige cijfers. Is daar nog meer informatie over beschikbaar?

Bij de evaluatiepraktijk valt het op dat het dko daar betere scores behaalt dan bijvoorbeeld het secundair onderwijs. Hoe kan men dit verklaren?

Bij de interne kwaliteitszorg moet worden vastgesteld dat er nog een hele weg is af te leggen. Mag men verwachten dat dit op korte termijn gerealiseerd wordt of zijn er nog bijkomende initiatieven nodig?

Bij de aanbevelingen rijst de vraag naar verduidelijking voor de CLB's en scholen. Kan er bijkomende informatie gegeven worden over wat er bedoeld wordt met de aanbeveling op bladzijde 43 van de Onderwijsspiegel over een betere werking van CLB's en scholen?

Er worden ook een aantal aanbevelingen aan de overheid gegeven. Er wordt bijvoorbeeld gesteld dat er meer aandacht moet zijn voor nascholing. Hoe moet dit worden begrepen? Verwacht men bijkomende initiatieven van het parlement? Wat betekent dit concreet?

Aan de minster zou mevrouw Helsen willen vragen wat hij gaat doen met de resultaten en aanbevelingen van de Onderwijsspiegel?

2.3. Tussenkost van mevrouw Elisabeth Meuleman

De evaluatieprocedure valt volgens mevrouw *Elisabeth Meuleman* op. Voor het basis-onderwijs wordt gesteld dat er te weinig doelgericht wordt gewerkt. Voor het secundair onderwijs zijn er problemen met de B- en C-attesten. In de pers heeft de minister bekendgemaakt dat hij een centraal ingangsexamen niet ziet zitten. Hij zou ondersteuning willen geven via grotere scholengemeenschappen. Kan de minister toelichten hoe hij dit wil realiseren?

De problemen met de B- en C-attesten wil de minster aanpakken via de structuurhervormingen van het secundair onderwijs. Hoe gaat dit worden aangepakt?

Heeft de minister een visie ontwikkeld over de evaluatieprocedure? Naar aanleiding van het centraal eindexamen stelde de minister dat hij wil vermijden dat de scholen gaan werken volgens het 'teaching to the test'-principe. Hij verklaarde dat de scholen leerlingen moeten voorbereiden op de maatschappij, op het meer mens worden. De problemen zitten volgens mevrouw Meuleman bij de vakken muziek, wereldoriëntatie en lichamelijke opvoeding. Dit is al langer gekend. Misschien zet men te weinig op deze vakken in. Hoe gaat de minister deze aspecten verbeteren?

De materiële uitrusting is een pijnpunt op verschillende scholen, vooral bij technische en beroepsscholen en bij deeltijds onderwijs. Budgettair zijn er momenteel niet veel middelen beschikbaar. Bij een werkbezoek van de commissie aan RTC Oost-Vlaanderen, bleek dat er creatief wordt nagedacht om bepaalde middelen in te zetten. Heeft de minister hiervoor oplossingen?

2.4. Tussenkost van mevrouw Vera Celis

Mevrouw *Vera Celis* vraagt hoe de inspectie nog een objectief verslag kan maken wanneer zij voortdurend een andere focus stelt? Het inspectieverslag is voor vele ouders de basis om een schoolkeuze te maken.

Mevrouw Celis stelt dat er in de evaluatiepraktijk, bijvoorbeeld in het basisonderwijs, weinig sprake is van een gemeenschappelijke visie. Er is louter sprake van afspraken van organisatorische aard. Leerkrachten handelen vaak op individuele basis en volgens eigen inzichten. In het secundair onderwijs is er het gekende probleem van de B- en C-attesten. Dit systeem is weinig transparant. Hoe ziet de minister daar mogelijkheden om transparanter en algemener te werken?

De resultaten van de leergebieden muzische vorming, lichamelijke opvoeding en wereldoriëntatie zijn niet zo goed. 46% voor muzische vorming voldoet niet. Voor lichamelijke opvoeding en wereldoriëntatie is dat respectievelijk 35% en 30%. Dit zijn hoge cijfers. De inspectie stelt dat er voorzichtig met de cijfers moet worden omgegaan. Elke instelling heeft zijn eigen specificiteit. Leerkrachten weten niet altijd hoe ze hun lessen moeten opbouwen. Er is niet altijd voldoende didactisch materiaal beschikbaar. Leerkrachten testen meer op de concrete leerstof en minder op wat in het handboek staat. Het zal niet eenvoudig zijn om daar een oplossing aan te bieden. Heeft de minister een voorstel om daar aan tegemoet te komen?

Ongeveer 60% van de scholen is een talenbeleid aan het uitwerken. Binnen deze groep bestaan er nog grote verschillen. Volgens het rapport heeft slechts 20% van die scholen een talenbeleid uitgewerkt met voldoende diepgang en bereik. Denkt de minister dat hij met de talennota (*Parl. St. VI. Parl. 2011-12, nr. 1346/1*) voldoende argumenten heeft om tegemoet te komen aan deze zwakke cijfers? Overweegt hij eventueel nog bijkomende maatregelen?

2.5. Tussenkost van mevrouw Goedele Vermeiren

Volgens mevrouw *Goedele Vermeiren* veroorzaakt een doorlichting bij een school een zekere zenuwachtigheid maar scholen kijken ook uit naar de resultaten. Een onvoorwaardelijk gunstig advies stemt dan tot grote tevredenheid.

Het medisch schooltoezicht is een onopgeloste kwestie. Ze gebeuren om verschillende redenen vaak op school. Blijkbaar rijzen er toch wat vragen over de materiële omstandigheden waarin dit gebeurt. Er moet een oplossing gevonden worden voor het mobiliteitsprobleem. Een verplaatsing is een extra kost. De onderwijskoepels en de overheid zouden hierover binnenkort overleggen. Heeft dit overleg al plaatsgevonden? Wat zijn de resultaten ervan?

Het aantal centra deeltijds onderwijs dat niet voldoet is opvallend groot. De materiële randvoorwaarden zijn niet altijd voldoende aanwezig. De evaluatiepraktijk en loopbaanbegeleiding moeten beter worden begeleid. Bedoelt de inspectie met de materiële randvoorwaarden ook de stageplaatsen en onder meer het aantal stageplaatsen? Zo ja, is minister van plan daar iets aan te doen?

Volgens de inspectie ontbreekt het aan een duidelijke normstelling en cesuurbepaling in het leerproces. Kan de inspectie dit nader toelichten? Algemene vorming is een belangrijk referentiekader voor de studiebekrachtiging.

In het secundair onderwijs zijn er in de harde sectoren, mechanica en elektriciteit, onvoldoendes en dit vooral in de derde graad. De leerplanrealisatie wordt gehypothekeerd omdat de leerkrachten onvoldoende vertrouwd zijn met de nieuwe leerplanconcepten.

Nascholing is belangrijk en moet worden gestimuleerd. Heeft de minister daar ideeën over? Wat is de stand van zaken?

De materiële minimumvereisten om de leerplandoelstellingen uit te voeren, zijn zeer belangrijk. Samenwerking met bedrijven, het actieplan voor het stimuleren van loopbanen in wiskunde, exacte wetenschappen en techniek (*Parl. St.* VI. Parl. 2011-12, nr. 1478/1), het inschakelen van RTC's komen hier aan bod. Is hierop al een uitgewerkte visie?

2.6. Tussenkost van mevrouw Irina De Knop

Mevrouw *Irina De Knop* wil weten hoe de minister tegemoet wil komen aan de opmerkingen van de inspectie over de transparante motivering van de uitreiking van getuigschriften. Is hij bereid de scholen criteria op te leggen? Wat is volgens de inspectie decretaal nodig op dit punt?

Verder peilt zij naar het standpunt van de minister over specifieke eindtermen voor bso en tso.

Wat het talenbeleid betreft, vraagt ze hoe de minister de ambities uit zijn talennota denkt te realiseren en of het beleid van de 60% scholen met zijn visie overeenstemt. Hoe denkt hij over de integratie in de lerarenopleiding? Vindt de inspectie dat nascholing een individuele verplichting moet worden? Wat stelt de inspecteur-generaal concreet voor om de taakstelling van de CLB's aan te passen? Moet de studieloopbaanbegeleiding daar opnieuw in opgenomen worden? Moet de overheid regelgeving voor effectmeting ontwikkelen? Hoe evalueert de inspectie de evolutie van huisonderwijs? Zijn decretale stappen nodig?

2.7. Tussenkost van mevrouw Kathleen Deckx

Mevrouw *Kathleen Deckx* vraagt zich af of men zomaar algemene conclusies mag trekken uit cijfers over individuele gevallen en pleit voor nuanceren. Vervolgens vraagt zij hoe de begeleiding van scholen die een ongunstige of voorlopig gunstige formulering in hun doorlichtingsrapport aantreffen, nog kan verbeterd worden. Zij heeft dezelfde vraag over de publicatie ervan op de website en waarschuwt voor onjuiste interpretaties en overhaaste conclusies.

Hoe moet juist omgegaan worden met de ernstige kritiek op de CLB's? Het lid sluit zich aan bij de vragen over transparantie en het talenbeleid. Tot slot peilt zij naar de meetbaarheid van de resultaten van het GOK-beleid, waarover de inspectie zich heel anders uitlaat dan het Rekenhof in zijn voortgangsrapportage.

2.8. Tussenkost van de heer Paul Delva

De heer *Paul Delva* informeert waarom het onderzoek naar het talenbeleid de Vlaamse scholen in Brussel niet heeft opgenomen. Is daar apart onderzoek over gebeurd en, zo ja, wat zijn de resultaten? Wordt de in de hoofdstad opgebouwde expertise wel voldoende naar waarde geschat?

2.9. Tussenkost van de heer Boudewijn Bouckaert

De heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, vraagt de minister om een reactie op de vaststelling dat de leerplandoeleinden in de harde sectoren onvoldoende worden gerealiseerd vanwege materiële tekortkomingen. Hoever gaat de inspectie in haar peiling naar de oorzaken van ongunstige adviezen?

Erkent de minister dat de eindtermen te weinig houvast bieden en is hij bereid ze concreter te maken? Hij heeft dezelfde vraag over vakoverschrijdende eindtermen als technisch-

technologische vorming. Wat voor soort overtredingen doen zich voor bij de uitreiking van B- en C-attesten?

Is het realistisch om van de CLB's te vragen dat ze het GOK-beleid van de scholen ondersteunen? Is hun taakstelling niet te diffuus? Verder roept de voorzitter de vraag op of een talenbeleid altijd wel nodig is en geen specifiek probleem van centrumsteden. Erkent de minister dat het ontbreken van eindtermen voor de specifieke vorming in het beroepsonderwijs voor sterk uiteenlopende leerplannen zorgt en dat enige standaardisering wenselijk is met het oog op mobiliteit?

2.10. Tussenkost van mevrouw Khadija Zamouri

Mevrouw *Khadija Zamouri* stelt vast dat het talenbeleid niet verplicht is en vraagt daarom hoe de minister de implementatie in de scholen opvolgt en hoe hij ze stimuleert er een te voeren. Hoe kunnen de afspraken over het gebruik van Standaardnederlands door de leerlingen beter opgevolgd worden? Welk gevolg geeft hij aan de aanbevelingen van de inspectie op talenvlak?

3. Antwoorden van de heer Lieven Viaene

De heer *Lieven Viaene* antwoordt dat de regelgeving bij ongunstige of voorlopig gunstige adviezen dezelfde is als bij een gewone doorlichting, met mogelijkheden als een verbeterplan en ondersteuning. Bij een acuut probleem kan de termijn ingekort worden. Alle informatie over de criteria inzake bewoonbaarheid en veiligheid is te vinden in de veiligheidsindex op de website.

De enige reden voor de opvallende resultaten van de CLB-scores is de locatie van de consulten.

De inspectie stelde vast dat voor muzische vorming, dat meer inhoudt dan muzikale opvoeding, minder aandacht en materiaal voorhanden is dan voor andere aspecten van algemene vorming.

Wat evaluatiepraktijk betreft, pleit de onderwijsinspectie ervoor de autonomie van vakgroepen in het secundair onderwijs op dit punt te overstijgen in een schoolbeleid.

De inspectie vindt nascholing belangrijk en beveelt haar aan voor specifieke onderwerpen als talenbeleid.

De doorlichtingsrapporten vormen een waardevol maar geen exclusief element bij de studiekeuze, want ze zijn in eerste instantie bedoeld om de Vlaams Regering te adviseren over de verdere erkenning van een school, en daardoor gedifferentieerd en niet gemakkelijk te vergelijken.

Dat de medische consulten vaak in de scholen plaatsvinden in de plaats van de CLB's, waarvoor wel duidelijke criteria bestaan, heeft te maken met de kosten van het transport.

In de CDO's is het probleem dat nog niet overal het door het decreet Leren en Werken beoogde maatwerk gerealiseerd wordt. Verder is er geen garantie in voor- en brugtrajecten dat de algemene vorming op hetzelfde niveau wordt gegeven als op de werkplek.

Over de transparantie van attesten is de regelgeving duidelijk genoeg, maar de meeste scholen blijven hangen bij de procedure en werken haar onvoldoende uit als hefboom om de studieloopbaan te faciliteren.

Wat een eventuele verplichting betreft van individuele nascholing verwijst de heer Viane naar het loopbaandebat, maar een dringende decretale regeling acht hij niet nodig. Hij ziet het antwoord eerder in het beleidsvoerend vermogen van scholen.

De taakstelling van CLB's en scholen is heel duidelijk maar ze moeten beter op elkaar worden afgestemd worden opdat scholen de multidisciplinaire expertise van de centra valoriseren.

In het huisonderwijs is het goed dat het beleid inspeelt op de duidelijke toename.

In de doorlichtingsrapporten wordt altijd aangegeven of scholen met een negatieve beoordeling zonder of met externe hulp de tekorten horen weg te werken. In overleg met de onderwijsnetten werden criteria voor verbeterplannen afgesproken, die op de website staan. Slechts een zeer beperkt aantal scholen kreeg een negatief advies over hun verbeterplan.

De Brusselse scholen zijn inderdaad niet opgenomen in het onderzoek naar het talenbeleid maar er wordt naar gestreefd om de steekproef zo representatief mogelijk te maken, wat vorige keer niet goed gelukt was voor de centrumsteden. Maar het onderzoek wordt voortgezet. In de nabije toekomst staan in elk geval doorlichtingen in Brussel geprogrammeerd. Tot slot erkent de inspecteur-generaal dat het talenprobleem zich op heel verschillende niveaus voordoet in Vlaanderen, maar een beleid op dit vlak is waardevol voor alle scholen.

4. Antwoorden van de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel

Minister *Pascal Smet* belooft de aanbevelingen mee te nemen in het beleid. De opmerkingen van de inspectie over de ontwikkeling van een visie op de evaluatiepraktijk leest hij als een pleidooi voor schaalvergroting op bestuurlijk vlak. Zij vormt ook een onderdeel van het loopbaandebat, dat tijd vergt omdat het zo fundamenteel is, en van de hervorming van het secundair onderwijs. Zijn nota over dat laatste wordt de komende weken besproken door de regering en met de onderwijspartners.

Wat de infrastructuur betreft, is het logisch dat scholen en bedrijven uit hun regio zelf het initiatief nemen om samen te werken. Het is een illusie te verwachten dat de overheid al dat snel veranderende, moderne materiaal betaalt. De uitdagingen op het vlak van scholenbouw zijn bekend.

Het signaal op het vlak van wereldoriëntatie en muzische vorming is aan de scholen gericht, die zelf vroegen om de eindtermen niet te gedetailleerd uit te werken zodat zij dat zelf in alle pedagogische vrijheid kunnen doen in hun leerplannen.

Hoe hij de waarde van het getuigschrift basisonderwijs wil stroomlijnen, wordt de komende weken duidelijker. Er moet inderdaad nagedacht worden over de afstemming van het geheel van peilingen en toetsen in de inspectiecyclus van 7 jaar. In de plaats van een centrale proef, waartegen hij gekant blijft, zouden paralleltoetsen daarin een meetinstrument kunnen vormen, ook voor de scholen zelf.

Wat het talenbeleid betreft, werd ervoor gekozen om de scholen aan te zetten in de plaats van te verplichten. Voor de bepalingen ter uitvoering van zijn talennota verwijst hij naar de aanstaande bespreking van het voorstel van decreet betreffende de noodzakelijke bepalingen voor de organisatie van het onderwijs (*Parl. St. VI. Parl. 2011-12, nr. 1583/4*). Hij overweegt wel de optie van de verplichting als de inspectie over twee tot drie jaar signaleert dat de praktijk achterblijft. Het talenbeleid lijkt hem ook een onderdeel van de strategische plannen die hij wenselijk acht in het kader van de bestuurlijke verruiming.

Hoe dan ook is een talenbeleid altijd nodig, ook in homogene scholen, bijvoorbeeld voor Standaardnederlands of vreemde talen.

Op 10 mei 2012 was er al een vergadering met de inrichtende machten en de koepels, de administratie, de inspectie en Welzijn over het medisch schooltoezicht. Het klopt dat de scholen meer regelgeving op het vlak van kwaliteitseisen voor de algemene consulten vragen. Men moet er wel goed over nadenken wie dat gaat betalen. Andere mogelijkheden zijn mobiele kabinetten of afspraken met Kind en Gezin of arbeidsgeneeskunde. De minister kondigt overleg met zijn collega-minister Vandeuren aan.

Nascholing wordt in het loopbaandebat niet alleen als recht maar ook als plicht gezien. Huisonderwijs zal aan bod komen in Onderwijsdecreet XXII. Tot slot erkent hij dat er werk is aan de eindtermen bso en tso, waarvan wordt bekeken of ze parallel kunnen lopen met de uitwerking van de beroepscompetentieprofielen. Ook de Brusselse expertisedeling wordt in Onderwijsdecreet XXII geregeld.

Boudewijn BOUCKAERT,
voorzitter

Kathleen HELSEN,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

aso	algemeen secundair onderwijs
bso	beroepssecundair onderwijs
buso	buitengewoon secundair onderwijs
CABO	Commissie van Advies voor het Buitengewoon Onderwijs
CDO	centrum voor deeltijds onderwijs
CIPO	Context Input Process Output
CLB	centrum voor leerlingenbegeleiding
dbso	deeltijds beroepssecundair onderwijs
dko	deeltijds kunstonderwijs
GOK	gelijke onderwijskansen
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
PISA	Programme for International Student Assessment
RTC	regionaal technologisch centrum
tso	technisch secundair onderwijs